

Interjú Fürjesi Csabával a ceredi művésztelepről

Beszélgetőtárs: Abafáy-Deák Csillag

2018. július-augusztusában immár 23. alkalommal került sor a Ceredi Nemzetközi Kortárs Művésztelep eseményeire, 21 magyarországi és külföldi művész részvételével. A művésztelep alapítójával és művészeti vezetőjével, Fürjesi Csaba festőművésszel beszélgettünk.

Már régen nem élsz szülővárosodban, Salgótarjánban. Honnan származik az ötlet, hogy éppen Cereden valósítsd meg ezt a telepet? Salgótarjáni gyökereid segítettek ebben, de milyen más impulzusok késztettek a telep megalósítására?

Még a főiskolán (1989-ben) a társaimmal határoztuk el, hogy mi is fogunk csinálni egy saját művésztelepet. Akkoriban minden évben jártunk művésztelepekre, s volt, amikor csak úgy, saját magunk is összejöttünk napokra más-más helyszínen alkotni, beszélgetni, estenként a tűz körül elmélkedni. Ezek nagyon szabad idők voltak, de emellett megvolt a maguk munkatempója is, s ez rám mindig inspiratívan hatott. Ezzel egyidőben kerestük a helyszíneket is, melyik lenne alkalmas művésztelepnek, s hol lehetne fixen megtelepedni. Voltunk Szigligeten, az Őrségben, a Mátrában, Szarvason és még sok más hol. Végül is egy szerencsés (iskolai) találkozás alapján hívták fel a figyelmem Ceredre 1995-ben. A választásban nyilván az is közrejátszott, hogy a családuink nagy része erről a vidékről származik.

Nógrád Megye Önkormányzata öt éve Madách-díjjal tüntetett ki. Az indoklásban úgy fogalmaztak, a művésztelep a hazai kortárs művészeti élet rangos eseménye, és emellett Nógrád megye egyik kulturális emblémája lett. Az elmúlt évek igazolták ezt az állítást, ahogyan fejlődött a művésztelep az utóbbi években. Érdemes a korábbi tematikus kiállítások közül néhány címet felidézni: Vászna 2007, Tisztaszoba 2010, Hiánygeneráció 2014, Szeparált terek 2017. Beszélnél az idei Nyárikönyha-programról?

Ebbe a sorrendbe a *Nyárikönyha* szervesen illeszkedik, szinte adta magát az egyébként is remek téma. Sokkal gazdagabb, minthogy egy-két művésztelep alatt fel lehessen dolgozni. (Ez igaz majdnem mindegyik korábbi témánkra is.) Elképesztő intim, már-már szakrális helyiségek ezek, talán még jobban azok, mint a tisztaszobák voltak. Minimalizált életterek, minden benne van, ami kell. Ezeket a tereket kapták meg a meghívott művészek mint alapanyag.

Milyen támogatásban részesül vagy részesült a művésztelep? Hogyan pályáztok?

Folyamatosan keressük a lehetőségeket, a hazai és uniós művészeti és kulturális pályázatokat. Emellett önkormányzati támogatást is kapunk. Újabban pedig, több magán és céges pártfogónk lett, akiknek a segítségét nagyra értékeljük. A művésztelepek mindenhol a világon támogatásból működnek és mi sem vagyunk profitszerző gazdasági szervezet, nekünk is fontos a támogatás. A munkánk által viszont kivételes műalkotások jönnek létre, amelyek jelentős értéket képviselnek.

Felhasználtad a tíz évvel ezelőtti tapasztalataidat, melyeket artist in residence-ként az egyiptomi Fayoum-i International Art Centrumban szereztél, és melynek eredményeként egy budapesti kiállításra is sor került az ott készült munkáidból.

Igen, ezek a tapasztalatok jól jönnek. Mivel én is kapok meghívásokat, szerencsére több művésztelepi modellt láttam, amelyek főleg helyi sajtóösszefoglalókat mutatnak, de sok mindenben egyeznek is. Lengyel, cseh, osztrák, német, román, olasz, kubai, amerikai és persze magyar szimpóziumok munkáját figyeltem meg. Sokuk nagyon hasonló módszerrel dolgozik, mint mi, s jó volt látni, hogy kik mire helyezik a hangsúlyt.

Hogyan fogadtak a településen, melyek voltak azok a fordulópontok, melyek során a lakosság megértette, hogy a művésztelep létrehozásának sok előnye van, hogyan kezdtek bekapcsolódni, segíteni a munkátokat? Immár részesei vagytok a falu életének.

Szépen lassan minden a helyére került. Mivel az itt élő embereknek nem a művészet volt a fókuszban, emiatt lassabban vált nyilvánvalóvá, hogy ez tulajdonképpen róluk is szól. Az eltelt 23 év alatt valamilyen viszonyt vagy véleményt kialakítottak velünk, ill. rólunk és a kortárs művészetről. Nem mondom, hogy mindenki teljesen tisztában van a működésünk minden részletével, de egyre többen várják a következő éveket, egyre többen nézik az alkotásokat s jönnek el a rendezvényeinkre. Ez a helyiek életében mindenképpen esemény.

Magyarországi képzőművészek közül kik segítették a munkátokat, a megalapozást, a működtetést és kikre számítotok a továbbiakban is?

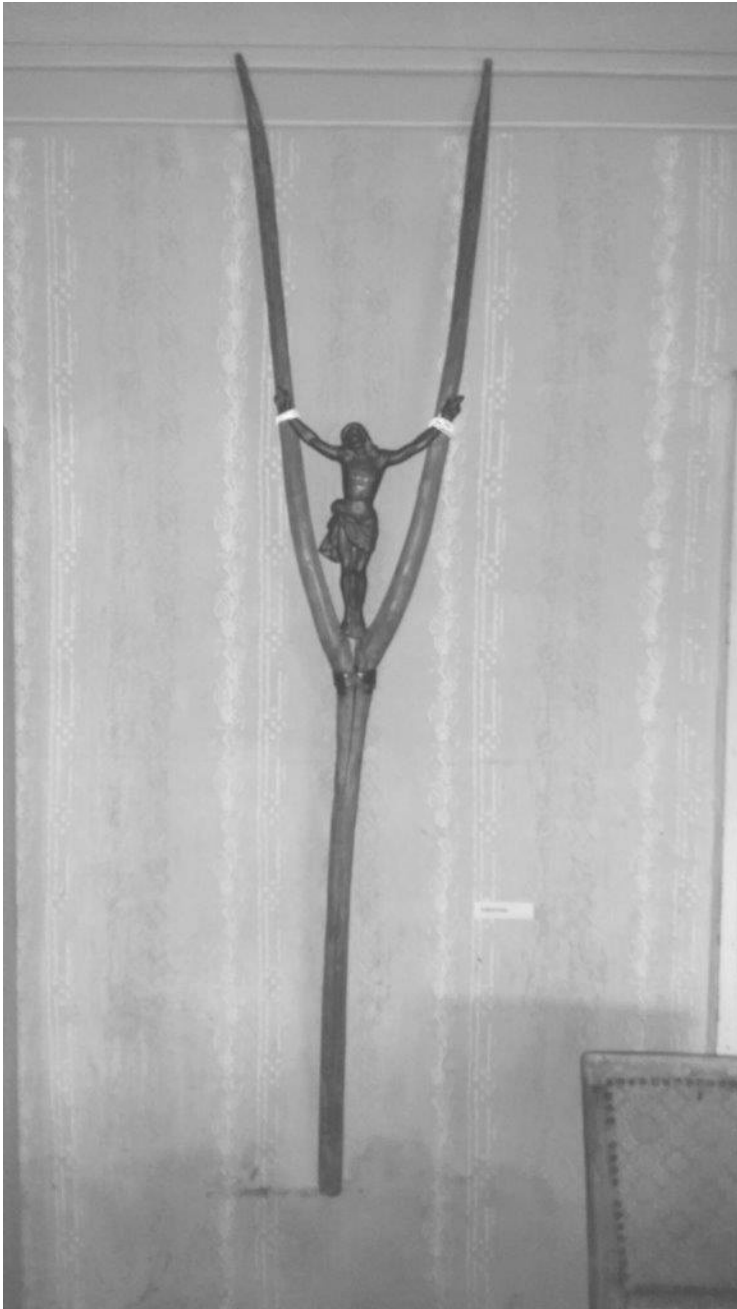
Már az indulástól próbáltunk saját kútforrásból építkezni, ami egyfelől nehezebb, és mindenképpen lassabb, mint egy meglévő modellt átvenni. Én viszont pont ebben látom az egyik legnagyobb erőnket, mert a saját utunkat jártuk be. Így volt időnk a részleteket kiérlelni. Természetesen ez segítség nélkül nem ment volna, amiért hálásak vagyunk.

Hogyan vált be a multikulturális szemlélet a művésztelep vonatkozásában? A meghívott külföldi művészek mennyire tudtak azonosulni a helyi viszonyokkal?

Mivel a témáinkat a falu életéből vesszük, a falut dolgozzuk fel, arra is törekszünk, hogy minél szélesebb körből hívjunk meg résztvevőket, számítva ezáltal teljesen eltérő alkotói válaszokra. Más kultúrájú ország művészeinek a visszajelzése nagyon tanulságos tud lenni. Az eddigi meghívottak 22 országból érkeztek, s nem volt még olyan, aki ne szeretett volna visszajönni újra.

Milyen az itt dolgozó művészekkel való kapcsolattartás, milyen a visszatérők aránya, a művésztelep híre itthon és külföldön?

Van egy nagy kapcsolatrendszerünk, címlistánk, amit használunk. Sok ajánlást is kapunk új résztvevőkre vonatkozóan, főleg a nálunk megfordult művészektől. Sikerült partnerkapcsolatot kiépíteni más hazai és külföldi művészeti szervezetekkel, akikkel évek óta együtt dolgozunk, artist in residence cserekapcsolatokban. Vannak művészek, akik évek óta visszajárnak hozzánk, már szinte alaptagnak számítanak és mi is számítunk rájuk. Ezt mindannyian jó érzéssel éljük meg.

Miként lehet a művésztelep hírnevét növelni, működésével megtartani Ceredet a kulturális térképen? Megmarad-e Cered, vagy elfogy a lakossága? Mivel számolsz az elkövetkező 10 évben? Foglalkoztatok a ceredi lakosság fogyásával egyik korábbi év témájaként. Látna, hogy több ingatlant megvásároltak, melyekben művészeti munka folyik a jövőben, úgy gondolod, ez is hozzájárul abhoz, hogy erőre kapjon a község és az elvándorlás, lakosságfogyás megálljon?

Minden prognózis azt mondja, hogy az emberiség több mint 85%-a lesz városlakó a nem közeljövőben. A vidék elöregedése és elnéptelenedése globális probléma, nem csak Ceredet érinti. Tény, hogy a művésztelep működése és az ezáltal keltett pozitív folyamat bizonyos mértékig egyfajta ellenszert tud adni.

Az általunk megvásárolt házak az ArtColony-Cered társuláshoz tartoznak, melyeket magánemberek tartanak fent művészeti célokra. Ez részünkről egy tudatos vállalás, mely már nem csak arról szól, hogy évenként több hétig művésztelep zajlik itt, hanem arról a társadalmi szerepvállalásról is, hogy a kortárs művészet bevonásával hogyan járulunk hozzá a falu életben tartásához. Tavaly például megnyílt a Kor-Társ-Táj-Ház, amely egy régi romos épület rehabilitációja és abszolút „offspaces” jelleggel képvisel a kortárs művészeti kontextusban. Nagyon megkedveltük, egyre többen járnak oda a faluból is és hát minden munkát a falusiakkal közösen végeztünk ott. A művésztelep alatt nagyméretű, helyspecifikus installációk készülnek oda, melyet nagyszabású nyílt napi rendezvényünk keretén belül szoktunk bemutatni. Erre a rendezvényünkre több száz látogató jön el az ország minden pontjáról.

Milyen célokat, ötleteket akartok megvalósítani 2019–2020-ban? Az évek során sok neves képzőművész és művészettörténész vett részt a minden évben megtartott úgynevezett nyílt napon, ezek során több ötlet és segítségnyújtási lehetőség is felvetődött a művésztelep további munkájának segítésére. Fel tudnál sorolni néhány nevet, kik fordultak meg Cereden és volt-e az ötleteknek fogantaja, a felajánlott segítségnek eredménye, és mi várható még?

Minden segítséget és ötletet szívesen fogadunk és tényleg sokat kaptunk ebből is, abból is. A legjobb az, amikor ezek az ötletek egymásra épülnek, nagyon sajtáságosak lesznek és mindenki magáénak érzi. Nagyon nagy az érdeklődés a tematikus művésztelepeink iránt, amit artist in residence formában bonyolítunk. Szinte egész nyáron, összefűzve több hónapig tartó, tematikus szimpóziumok fogják váltani egymást a terveink szerint.

Nekem fontos, hogy kialakult egy társaság, baráti kör, amely a művésztelep bázisát adja. Nemcsak az alapítók, hanem a később hozzánk csatla-

kozó művészek, mecénások köre ez. Egy ekkora szerveződést nem lehet egy vagy két embernek csinálni. Itt komoly munkák vannak befektetve sok ember részéről. Mindenképpen örülök ennek, az egész ügyünk egyik legnagyobb erejének és támaszának ezt érzem.

Hogyan készültök a művésztelep 25 éves jubileumára? A művésztelepről már megjelent két alapos és igényes album művészettörténészek közreműködésével az eddigi évek eredményeiről, kiállításairól. Tervezitek az újabb albumot, mondjuk a 25. éves jubileumra?

Mindenképpen szeretnénk. Furcsa, de legalább annyira magunk miatt is. Ez ugyanis mindig egy nagyon alapos önelemzés is. Másrészt pedig nagyon fontosnak tartjuk, hogy a lehető legtöbben megismerjék a munkánkat. Az eddigi kiadványok sok helyre eljutottak hazai és külföldi múzeumok, galériák, egyetemek és nagy könyvtárak gyűjteményébe a British Múzeumtól a zlini, wroclawi egyetem vagy a torontói és a Columbia Egyetemig.

A meghívott külföldi művészek eddig is híret vitték a művésztelepnek. De most léptéket fogtok váltani, bemutatkoztok Rómában, Wrocławban vándorkiállítás nyílik. Milyen lebetőséget látsz a nemzetközi megjelenésben?

A jellegünkből eredően mi is nemzetközi esemény és műhely vagyunk. A nálunk készült alkotások nemzetközi megjelenítése és az ezek által lét-

rejtött kapcsolatok, találkozások azért fontosak, mert más országokban is működnek ugyanazt a kérdéskört boncolgató tematikus művésztelepek. Egymástól sokat lehet tanulni, mert nem konkurencia vagyunk egymásnak, inkább partnerei vagy éppen hivatkozási pontjai. Emellett úgy gondolom, hogy a Cereden készült műalkotások megállják a helyüket más múzeumokban és kiállítóterekben is.

A művésztelep szervezése, gondozása, kiállítások rendezése, művészetszervezés nem megy a művészeti munkád rovására?

Ha magát a művésztelepet is egy alkotásként fogom fel, akkor nem – egyébként igen. Tényleg sok és sokrétegű a tennivaló, ami kívülről nem látszik, pedig így van. Eléggé maximalista és tervszerű vagyok és szeretném az adott időben mindig a legjobbat elérni, ez pedig időt vesz igénybe.

Egyébként meg szeretném látni, hogy hová tud fejlődni egy európai orientációjú tematikus szimpózium Magyarországon. Hogy tud-e igazán professzionális lenni? Nem csak az alkotások minőségére gondolok. Inkább a teljes rendszerére, a finanszírozásra, a kommunikációra, az életartamára, az elfogadottságára, a társadalmi hatására.

A művésztelep forma és elnevezés múlt század előtti és ma már tartalmában is teljesen másról van szó. Jó lenne ennek a mai szemléletét és erejét láttatni az emberekkel, ami nem egyszerű. A művésztelep igazi értéke maga a művészsakma számára sem evidens és/vagy transzparens. Pedig viccesen mondvá receptre kellene felírni mindenkinek a művésztelepeken és szimpóziumokon a részvételt.

Magyarországon és Ausztriában is élsz. Ausztriában milyen a kapcsolatod az ott élő művészekkel? Mit jelent számodra a kétlaki élet? Hol vagy igazán otthon?

A kétlakiság folyamatos mozgásban tart. Megvannak az előnyei. Én tisztáztam magamban a szülőföld és az otthon kérdését. Nyilván a szülőföld alapvető, de az otthonát megválasztja az ember. Nekem az otthonom ott van, ahol a családom. Mindkét országban barátok vannak, akikhez örömmel megyek vagy ők jönnek. Alapvetően emberi viszonyokról és értékekről van szó, amelyek nem határoktól függenek.

Jövőre 50 éves leszel. Készülsz valamiféle összegző kiállításra (a REÖK-höz hasonlóval, 2013. március 23–2013. május 5.)? Képeiden hullámszik az ember, tapéta mögé rejtőzik. Marad az eddigi trended, vagy készülsz valamiféle meglepetéssel?

Igen, vannak terveink a galériásokkal közösen a kiállításokra és projektekre. Készülőben van egy átfogó könyv is a papírmunkáimra vonatkozó-

an. Hagyományosan ősszel sokat dolgozom a műtermemben, amire már nagyon várok a nyári utazások és művésztelepek után.

Ha most lehetne egy kívánságod a művésztelep jövőjére vonatkozóan, mi lenne az?

Nekem mindig sok kívánságom van, nem csak egy. Nem is tudom, melyiket lehetne előre sorolni, mind összefügg a másikkal. Olyan ez, mint a dominó. Talán inkább azt mondanám, hogy maradjon meg a jövőben is olyan őszintének, szabadnak, inspiratívnak és különlegesnek, mint amilyen eddig volt és most is az.

